

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétő és
húsznap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kizárólag visszadásként
vagy megőrségre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes más óra 8 fillér.

Ragyogó fővárosunk.

Nem hisszük, hogy volna ország, a melynek lakossága büszkeséggel nem emlegetné a maga fővárosát. Így vagyunk mi is Budapesttel. Minden magyar szíve megdobban, amikor Budapestet hallja emlegetni. Fővárosunk rohamos fejlődése, a fővárosban felhalmozott pazar szellemi és anyagi kincsek büszkeségét képezhetik valóban az egész országnak. Egy idő óta azonban kezdik a fővárost komoly kritika tárgyává is tenni. Mindig több és több hang emelkedik a mellett, hogy Budapest székesfőváros kevésbé érdemi meg azt, hogy rá büszke legyen Magyarország minden lakosa.

A főváros kezd rendkívül sokat veszteni nemzeti karakteréből. Kereskedelmének és iparának a fejlődése szintén nem mondható helyes irányúnak és ami fő, Budapest székesfőváros fejlődése, jobban mondva mesterséges fejlesztése határozottan a vidék rovására történik.

A legutóbbi napokban éppen a törvényhozás termében hallottunk kemény kritikát Budapestről s annak vezetéséről. E kritika felett nem szabad könnyen napirendre térni, mert bizony sok igaz volt ebben a kritikában.

Hallottuk a többek között, hogy Budapesten nagyon sok a bevándorolt elem. Nem szólunk azokról, akik messze idegenből jövet boldogítják székesfővárosunkat, azokról a kétes egzisztenciákról, a melyeket ma már nem tűr meg egyetlen ország sem, de Budapesten szerető fogadtatásra találnak s bevándorlásukat követő harmadik esztendőben már is a főváros vezető köreibé, a virilisták közé küzdik fel magukat, dolgozván uzsorával, hamisítással és stréberséggel. A bevándorlóknak ez a része régi veszedelme az ország fővárosának s hogy kereskedelme, társadalmi élete destruktív irányban fejlődik, azt kizárólag ezeknek a bevándorlótaknak lehet tulajdonítani.

Nagyobb bajnak tartjuk a fővárosra nézve a bevándoroltak ma részét, akik vidéken sokkal könnyebben boldogulhatnak. A proletárok ezreit vonzza ide a mi ragyogó fővárosunk, mert hiszen itt még a legkétségbeesettebb egzisztenciák is számíthatnak többé-kevésbé érvényesülésre.

Felhalmozódott a fővárosban minden számottevő ipari és kereskedelmi vállalkozás, ide torkollik minden vasút, itt tehát munkáskézre mindig van szükség, különösen az olyan munkáskezre, a melyek állandósulni nem akarnak, hanem csak ideig-óráig tartó megélhetést keresnek, amelyek folyton keresik a jobbat s a melyek nagyon is szeretnek a zavarosban halászni.

Ez pedig nem helyes dolog. Nem helyes abból a szempontból sem, mert ilyen módon a vidéki városok kénytelenek egy csomó kulturális és gazdasági intézményt nélkülözni, Budapest mindent elvesz előlük.

Nem helyes azonban különösen abból a szempontból, mert utóvégre is az ország mindig a fővárostól várja a jelszavakat, már pedig amely fővárosban romboló törekvések kapnak erőre, onnan a vidék csakis ennek megfelelő jelszavát s irányítást tud kapni.

Igy is van a dolog. Ezt kézzelfogható tények bizonyítják. Ma már a vidék kezd is elfordulni a fővárostól. Sokakon veszt az erkölcsi undor a főváros iránt. Budapestről a vidék nem hall egyebet, mint vallás és erkölcs elleni, igen sokszor hazafiatlan jelszavakat. Persze ezeket a jelszavakat nem a maga meztelenségében, hanem, mint a keserű mérget, cukrozva adják be a vidéknek. Nagy veszedelem rejlik ebben.

Eppen azért itt van a legfőbb ideje annak, hogy a fővárost átfarmálják, a vidéki városoknak pedig megadjanak minden szükséges eszközt a fejlődéshez, hogy ezáltal a társadalmi eloszlás szerencsésebb legyen az országban, az egészség gondolkozású társadalmi rétegek ellensúlyozni tudják azoknak a munkáját, akiknek legfőbb éltető elemük a rombolás.

A régi és az új vezérkari főnök. A hivatalos lap tegnapi száma közli a két királyi kéziratot, amelyekben a király báró Conrad vezérkari főnököt felmenti és Schemua altábornagyot kinevezi vezérkari főnökké.

N nos megállapodás A tegnapi lapok megírták, hogy azt a megállapodást, amelyre tegnap az ellenzék vezérei és Székely miniszter a pár közli értekezleten jutottak, a munkapárt nem fogadta el, vagyis a munkapárt dezavualta

a minisztert. Nevezetesen elhatározta a munkapárt, hogy a véderőjavaslatot nem veszik le a napirendről s az üléseket sem hosszabbítják meg.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 5.

Elnök: **Náday** Lajos.

Az elnöki előterjesztések után rátér a Ház

a kereskedelmi társas

folytatólagos tárgyalására.

Longyel Zoltán beszéde elején az iparfejlesztés kérdésével foglalkozik. Orvendetesen konstatálja, hogy végre a kormány is meggyőződött arról, hogy a mi országunk sokkal jobban meg van áldva vízierőkkel, semhogy azzal komolyan foglalkozni ne kellene és a szénbányák kiaknázásával párhuzamosan a vízierők felhasználását is programjába vette. Az iparfejlesztésnek egyik fő tényezője lesz a vízierők felhasználása. Szerényi József legutóbbi beszédében azt mondta, hogy a kisipar röviden tönkre fog menni és nem is kell ennek megakadályozásával komolyan foglalkozni. Csodálkozik azon, hogy egy volt államtitkár így beszél és reméli, hogy a jelenlegi kormány nem fogadja meg ezt a jó tanácsot, hanem a győri iparfejlesztésével együtt a kisipar fejlesztését is munkaprogramjába veszi. — A kormány nem foglalkozik eléggé a közlekedési viszonyokkal sem, amelyek pedig nálunk annyira rosszak, hogy Erdélyben, különösen Kolozs és Marostordamegyében vannak olyan helyek, ahol légvonalban 200 kilométer területen sem találunk vasutat s ha egyes vármegyék vicinális vasutat akarnak építeni, akkor évekig kell várniuk a kormány jóváhagyó vagy elutasító intézkedéséig.

Kéri a kormányt, hogy ahol vasutak, vagy az utak kiépítése vált szükségessé, ezt sürgősen valósítsa meg. A nagyvárad vicinális vasut megépítését helytelennek tartja, mert oda fővonal kiépítése lett volna szükséges. A talpa szállításhoz a kormányok mindig más államok cég ibez fordulnak, holott nekünk kitűnő anyagunk van, amelyet a külföldiek időnként olcsó pénzen megvásárolnak és visszahoznak nekünk drága pénzen, mert a magyar állam szerződése mindenkor és mindenkiel szemben a legrosszabbak.

Beszédeinek további folyamán megemlítette, hogy az államvasutak forgalma nem éppen zavarmentes. — A költségvetést nem fogadja el.

Szobieszky Sándor rámutat az államvasutak utolsó évtizedi fejlődésére. A költségvetést nem fogadja el.

Egri Béla kifogásolja, hogy a kereskedelmi miniszter még nem terjesztette elő programját. A költségvetést nem fogadja el.

Az ülés vége 2 órakor.

20 százalékkal olcsóbb uri ruha beszerzési forrás.

Ha finom szöveteiből készült divatos és modern szabású ruhát szeret viselni olcsón, sétáljon el

Darabont Gyula előnyösen ismert uri szabó divattermébe, Páris-u. 12. sz. alá, vagy hívja fel 980 sz. telefont,

mert azért van melé-utcában ez a különben teljesen moderán berendezett divatterm, hogy vevőit olcsón és jól szolgálhassa ki. **Dus** raktárba megérkeztek a legjobb gyártmányú angol, francia, skót és hazai szövetek, double felöltő és divat mellényekmelék berendezkedésben olyan, hogy a legkényesebb ízelet is kielégítenem. Műhelyemet és mintáimat bárki véletlenül is megtekintheti. **Elsőrendű munkaerők.** Vidékre mintát küldök, esetleg egy jól álló viselő öltöny b-ko-dése elég, erről újat készítek. **Hitelképes egyéneknek és tisztviselőknak részletre is.**

A püspök nevenapja.

Meleg közvetlenséggel nyilvánult meg *Széchenyi* püspök nevenapja alkalmából a tisztelet, hódolat és szeretet, melylyel az egyházmegye papjai és hívei új főpásztoruk iránt viseltetnek.

Tisztelgés a püspöknél.

Délelőtt 10 órakor nagy számmal gyülekeztek egyháziak és világiak a püspöki rezidencia szentszéki üléstermébe. A káptalan tagjai teljes díszben jeleutak meg, élükön dr. *Belopotocsky* Kálmán b. t. tanácsos, nagypréposttal, kinek mellét elborították az érdemelek és *Futsér* vikáriussal, ki ezuttal előszöretette fel csillagos rendjelét. A központi papság, theologiai tanárok, irgalmasok, kapucinusok, a képezdei tanárok és a várad-i kath. iskolák tanítói mind egy szálal megjelentek.

Nevükben *Belopotocsky* nagyprépos érces, a nagy terem minden zugát betöltő hangon köszöntötte a főpászort, tolmácsolta előtte hódolatukat, tiszteletüket, szeretetüket, jókívánásukat a névnap alkalmából, amikor a papok a szentmiseáldozatban, a világiak imáikban kérik a jó Istent, adja kegyelmének bőségét főpásztoruknak s tartsa meg drága életét sokáig.

Széchenyi püspök kedves szavakkal köszönte meg az őszinte üdvözlést. Ismeri Sz. László egyházmegyeje papságának mindenkor loyális tiszteletét a püspöki méltóság iránt. Arra törekszik, hogy ő személyében is méltó tárgya legyen e hagyományos tiszteletnek.

Arra törekszik, hogy hivatását betöltse, kötelességét hiven teljesítse. De ehhez Isten kegyelmén kívül az szükséges, hogy papjai és hívei megértésük és intencióit s ezek megvalósításában támogassák. Támogassák őt munkájukkal, támogassák imáikkal. Köszöni szives megemlékezéseiket és megjelenésüket s Isten áldását kéri mindnyájukra.

A papság és a tanítók után sokan keresték fel a püspököt a város társadalmának előkelőségei sorából, hogy névnapja alkalmából üdvözlőljék őt.

Ünnepély a tanítóképzőben.

Nagy száma, elegáns publikum előtt mutatta be a kir. kath. tanítóképző intézet ifjúsága hódolatát gróf *Széchenyi* Miklós megyéspüspöknek. Valóban imponáló módon nyilatkozott meg az a tisztelet és hála, amelylyel az intézet viseltetik főpásztorával szemben. Az ünnepülésnek őszintesége beférkőzött a zsutolóság megtelt teremben levőknek a szívébe és nem csupán az a kis sereg ünnepelt, mely a pódiumon szerepelt, hanem a katolikus társadalomnak színe-java egy értelemnek áldozva ünnepelte főpásztorát.

Pontban fél 6 órakor megnyitott a terem ajtaja és lelkes üdvözlődal hangjai mellett lépett a terembe a megyéspüspök. Az ének elhangzása után az intézet igazgatója *Heilinger* József az egész intézet nevében üdvözölte az ünnepeltet. Emelkedett hangon, meggyőződésből származott beszédében vázolta az ünnepély jogosultságát. Utalt arra a nagy küzdelemre, amelyet a kétezres éves filozófia a néhány évtizeddel; az időtlen időkre szóló hit a tudományosság köpönyegébe bujtatott tagadás és rombolás szellemével folytat éppen napjainkban. Az intézet kivészi a küzdelemből az őt

megillető részét és az egyháznak éppen úgy, mint szent hitünk elveinek, egyházmegyénkben legmagasabb képviselőjéhez mindenkor törhetetlenül ragaszkodik. Köszönettel adózáván azon jókért, javakért, amelyekben az ünnepelt jóindulatából részesült az intézet és annak tanárkara; őszinte kívánsággal élte O. Excellentiáját.

Gróf *Széchenyi* Miklós megyéspüspök általános tetszést keltő válaszában megköszönte az ünnepeltetést. Az igazgató szavaira vellektélvén kifejti, hogy az ily küzdelemben, amelyben az egyház szent igazságait akarják megdönteni; nem ritkán kiváló szellemek a tudományosság örve alatt megejtik az ifjúságnak könnyen lekesülő szívét, lelkét; — az ilyen küzdelemben nem elég az egyéni kultusz. A jó katolikusnak sikra kell szállania az egyházért és az egyháziakért. Elvlasztja, hogy az ünnepeltetésből mennyi az, amely az ő személyének és mennyi az, amely az általa viselt hivatalnak szól. Az ifjúságot a törekvésre buzdítván, kiemeli a templom és iskola; — a pap és tanító áldásos és együttes munkájának nemzeti és társadalmi értékét.

A nagy megnyugvást és igaz örömet keltő beszédet a hangversenynek nevezhető program követte. Mult számunkban megirtuk a műsor pontjait, most csak arra terjeszkedünk ki, hogy az ifjúság meglepő zenei tudással, tölkük nem várt precizitással oldotta meg annak minden számát.

A hatalmas énekkar teljesen betöltötte hangjával a tömött terem és a farsztó darabokat a gyakorlat könnyedségével győzte meg. A zenekar szintén sok gyakorlatot követelő darabokkal lépett a nyilvánosság elé. Nagy hatású volt főként a melodráma, amely a rendezés ügyességéből kifolyólag sokaknak könnyvet csalt a szemébe. A szomszéd teremben elrejtett énekkar az érzelemfestést nagyban előmozdította.

Az ünnepélyt kedves, ismerős hangok zárták be. A kör kis zenekara a Luxenburg grófjának romantikus melódiáját lopta a fülekbe, amelyet a hazatérők dudolva, kellemes benyomásokkal megrakodva hagyták el az intézet falait.

Huszonöt éve áll már az intézet, sőt története évszázadra is visszanyulik, de ez volt az első eset, amikor annak kapui a közönség előtt megnyitáltak. Ebben a legnagyobb érdeme van a tanári karnak, amely alig négy év alatt teljesen újja szerveztetett. Fiatal, erőteljes gárda, mely igazgatójával élén minden alkalmat felhasznál, amelylyel az intézetet előbbre viheti. Ezt megmutatta ennek az ünnepélynek rendezése is, amely sok fáradságot és odaadást követelt.

Este a püspök nevestélye alkalmából estebédet adott, melyen részt vettek a káptalan tagjai, továbbá a központi esperes, a tanítóképző igazgatója, a Sz. József intézet alkormányzója, Gellért László jószágkormányzó, Balogh Kálmán erdőmester és az udvari papság.

A hosszupályi választás. Mire e sorok napvilágot látnak a hosszupályi dércsipe legelőn háromszözü kortesráslók alatt izgalmas élet veszi kezdetét. *Beöthy* László kereskedelmi miniszter, munkapárti jelölt fog megvívni *Busa* Barnával a Justh párt jelöltjével. A hangulat, mely eddig igen csendes volt, tegnap kissé nyugtatanná vált, ami kizárólag a sajtó által terjesztett különböző hírek szüleménye volt. A

lakosság nagy többsége csendes és biztosra veszi *Beöthy* megválasztását. Arra az esetre, ha a kisebbnek látszó *Busa*-párt esetleg túlélné a megengedett határokat, a hatóság a megfelelő intézkedéseket fogja alkalmazni. A mai választásra igen sokan utaztak ki Nagyváradról.

Rendezik a várost.

A szépművészeti és közlekedési szakbizottságban.

Nagyvárad város szépművészeti és közlekedési szakbizottsága tegnap délután tartott ülésében több fontos városrendezési kérdéssel foglalkoztak.

Komlóssy József gazdasági tanácsos elnököl s jelen voltak: *Rimler* Károly, *Siket* Traján, *Sztarill* Ferenc, *Rendes* Vilmos, *Hann* Lajos, *Köblös* Ferenc, *Schwarz* Izidor és *Bige* József jegyző.

Sétatér Velencének.

Amíg *Móraé* és dr. *Friedländer* Sámuel *Terézia*-utcánál építkezni akarnak a köztérből egy jókora terület átengedését kérték. A szakbizottság azonban nem fogadta el a mérnöki hivatalnak erre vonatkozólag kidolgozott tervét, hanem javasolja, hogy a kérdéses köztérterületből egy 10 méter széles új utca nyitassák, a köztér fennmaradó részét pedig parkirozzák, mivel *Várad-Váraljának*, *Velencének* és *Csillagvárosnak* úgy sincs egyetlen sétatere sem.

Gyermekkorház, szegényház az Erzsébet-liget területén.

A Bihar megyei Gazdasági Egyesület az olaszai temető-ut mellett levő *Erzsébet-liget*et házhelyekül szándékozott eladni, a lencház mellett levő területével együtt.

Rimler Károly polgármester közbenjárására sz egyesület felajánlotta ezeket a területeket Nagyvárad városának és pedig igen előnyösen. A polgármester bejelentette ezen ajánlatot azzal, hogy ezen területre szüksége van a városnak, mert oda óhajtnák építeni az új gyermekkorházat, 100 ágyra, továbbá a szegényházat. A lencház mellett levő területen álló épületek ára is igen jutányosan van megállapítva.

A polgármester bejelentését örömmel vették a bizottság tagjai s a polgármesternek eljárásáért köszönetet szavaztak.

Kapcsolatosan *Siket* Traján felvetette, hogy a *Kert-város* mellett egy főutvonalat kellene létesíteni a lencház előtti szép útra, amely a *Káptalan-sorral* összeköttetésben van.

Köszeghy József főmérnök hivatkozott arra, hogy már beadott egy tervezetet, amely szerint a püspöki uti vámbáztól *Temető* utcáig egy főutat készítenének, amely a harmadik vashidhoz lebonyolítaná a forgalmat s a *Káptalan-sor* felé is összeköttetést nyernének.

Siket Traján a felvilágosítást tudomásul vette.

A telekvétel ügyében megbízták a gazdasági tanácsost, hogy lépjen újból érintkezésbe a gazdasági egylettel.

A népfürdő építése.

A tanács kiadta a szakbizottságnak a *Laporta* malom telkének felosztási tervét. Ebben a népfürdő is ezen területre jönne, a többi pedig házhelyekül eladná a város.

Komlóssy József gazdasági tanácsnok azon javaslatot terjesztette elő, hogy a népfürdő

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyvárad-i temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos.**

mellett fenmaradó területet ne adják el házhelyeknek, hanem parkirozzák.

Közben *Siket Traján és Rendes Vilmos* kijelentették, hogy olyan népfürdőt, amelyben csak zuhanyok lesznek, nem hajlandók elfogadni, mert medence fürdő nélkül nem ér az egész semmit.

A szakbizottság végre is abban állapodott meg, hogy csupán a népfürdő odahelyezését javasolja, a terület többi részének felhasználását pedig egyelőre hagyják érintetlenül.

Elejtett és elfogadott tervek.

Valaki üres idejében a mérnöki hivatalnál tervet készített, amely szerint a megyeháza és a kir. ügyészség épületei területét két keresztben Futó utca létesítésével négy háztömbre osztaná, hogy ezáltal Uri-utca folytatást nyerne Jakab Mihály utcáig.

A szakbizottság ezt a tervet egyszerűen elejtette.

A mérnöki hivatal azon tervét azonban, hogy Korona utca meghosszabbításául, a Tisza házon és egy új kocsihidon át a Nagypiacig meghosszabbítsák, a jövőben leendő megvalósítása alkalmasnak találják, mert ezáltal Szarvassky-utcáról közelebb találná a közönség a nagypiacon építendő vásárcsarnokot.

Mivel azonban egy új kocsihid építése a mai új gyalogvashid helyén, még a távol jövő dolga, addig is figyelmébe ajánlja a bizottság a főmérnöknek, hogy az építési engedélyek kiadásánál legyen figyelemmel ezen utvonali tervére s annak vonalába ne adjanak ki építési engedélyt.

Bánffy Dezső-utca.

Végül egy beadott indítvány folytán a szakbizottság javasolja, hogy a Pece mentén létesített új utcát Bánffy Dezső utcának nevezze el a város.

A Magyar Figyelő

és a nagyváradai kereskedelmi kamara.

Azt sem hitte volna a nagyváradai kereskedelmi kamara, hogy valamikor a Figyelő úgy fog vele foglalkozni, mint a »nagyváradai klerikálisokkal.« Klerikális kereskedelmi kamara Nagyváradon! Mit szói ehhez Katonaváros? A Magyar Figyelő a kereskedelmi és iparkamara alkalmi héber többségének azt az eljárását teszi szóvá, amellyel legutóbb kipusztított a kamarából csaknem minden keresztény tagot. Nagyon megszivlelésre méltó igazságokat mondogat el úgy szép hegedűszóban. Például: »ha egy olyan országban, melynek nagy többsége katolikus, a felekezeti számarány tulsúlyát fogjuk minden kérdésnél latba vetni, akkor... a zsidó minoritásra igen rossz idők következhetnek el.« (Míg azonban a felekezeti számarányra sehol sem ügyelünk, addig ama bizonyos igen rossz időköt mi nyögjük, de hát erre a Magyar Figyelő nem figyel.) »Eppen ezért a hazai zsidóságnak természetes érdeke, hogy oly testületekben, a melyekben véletlenül többségben van, ne éljen vissza a helyzettel.« »A nagyváradai kamarai választás ellenben azt bizonyítja, hogy ez a belátás egyáltalán nem általános. A kisebbség az utolsó pillanatban két emberét akarta csak megmenteni, a volt elnököt és a legnagyobb cégek egyikének főnökét, ám az elbírákodott többség ezeknek sem kegyelmezett meg.«

A Magyar Figyelő helyesen konstatálja a bajt, csak éppen az orvoságot nem mondja meg. Pedig ha a Figyelő olyan szépen konstatálja, hogy jaj azoknak, a kik a zsidó többséget nyakukra ültetik, hát ebből csak egészen világos a tanulság: tehát ne engedjétek, hogy csak véletlenül is efféle többség verődjék össze valahol, mely a helyzettel veleszületett

hajlamainál fogva föltétlenül vissza fog élni, mint visszaélt a kamarai választáson Nagyváradon.

Erdekes a kis cikk befejező része is, melyet jónak látunk egész terjedelmében ideiglatni:

A nagyváradai eset érdekes tanulságokat rejt magában mindazok számára, akik fejlődésünk általános zürzavarában disztíngválni tudnak és disztíngválni akarnak. Ime, ugyanazon elemek, amelyek Nagyváradon mindenkor szélső radikalizmust hirdetnek, adott pillanatban felekezeti alapon buktatják ki a jóhiszemű radikalizmus egyik vezérét. Huzella Gyula évek óta támogatja Nagyváradon a »modern« törekvéseket. Most kellemetlenül szubjektív alkalmat kapott arra, hogy erről a »modernségrel való felfogását revideálhassa. Nem sajnáljuk ezért, sőt azt tartjuk, hogy erre a revízióra sok száz más jóhiszemű embernek is sürgős szüksége van.

Kettős gyilkosság az esküdtszék előtt.

— Ellenem sok hamisság vagyok, mondja Sipo Bálint. — Filippásné tagad. — Molnár Dániel kihallgatása. — Sipo fenyeget. —

— Második nap.

Az érdeklődő közönség ma reggel teljesen megtöltötte a tárgyalási termet, amikor az elnök 9 órakor megnyitotta a jákóhodosi borzalmas rémregény folytatólagos tárgyalását, melynek feketelelkű szereplői azzal igyekeznek kibujni a vadállati büncselekmények súlya alól, hogy egyik a másikat akarja egyedüli bűnös-ként odaállítani.

Sipo folytatólagos vallomása.

A mai tárgyaláson mindenkélt folytaták Sipo Bálint kihallgatását. Sipo elmondja, hogy miután a halottat elföldelte, egy hét múlva mélyebbre akarta temetni, azonban ekkor már a hulla két részre volt szakadva. Azon a héten háromszor találkozott Filippásnéval, aki azután hozzá költözött. Május 24 én találták meg a hullát, de nem tudja, hogy ki.

Elnök: Ez a Filippás Lőrinc nagyon szelíd, sőt muja ember volt, aki visszafogadta a feleségét azután, hogy magával 11 hánapig élt együtt. Látszott rajta, hogy félt is magától, tehát nem támadhatta meg az uton magát.

Sipo megmarad állításai mellett.

Az elnök elébe tartja, Szabó Imréné, Biró Sándorné, Boros Józsefné, Molnár Zuzsanna tanuk vallomását, amelyekből az tűnik ki, hogy már előzőleg is szándékukban volt a szerencsétlen Filippás Lőrincet megölni.

Sipo a Zsolttal felel: »Ellenem sok hazugság vagyok«, — nekem csak Isten a tanum.

Filippás Lőrincé vallomása.

Ezután a meggyilkolt Filippás Lőrinc feleségének kihallgatására került a sor. Ez a teljesen igénytelen kinézésű, bestiális lelkű asszony már az előző büncselekménynél is súlyos bűnnel van vádolva. Ő volt az, aki Nagy Bálintné megölésénél a választóvizet felhozta a pincéből és belekeverte a borba. Természetesen ezt a bűnt is tagadja.

A vádirat szerint mint bűnsegéd vett részt férjének megölésében, amennyiben felbujtotta erre Sipo, tudott már előzőleg róla és azután titokban tartotta férjének megölését.

Filippás Lőrincé nem érzi magát bűnösnek.

Elmondja, hogy a férje nem volt rossz ember, de ő mégse szerette. Sipo szerette. Azonban nem járt utána, ellenkezőleg, Sipo Bálint futkosott mindég az ő szoknyája után.

— Tizenegy napi együttlét után miért hagyta ott Sipo?

— Mert rosszul bánt velem, mindég üört, vert.

Sipo azután is rimázkodott neki, sőt egy alkalommal térdén állva könyörgött, hogy térjen vissza hozzá.

A gyilkosság napján, május 15 én véletlenül találkozott Sipo Bálinttal, akivel aztán együtt mentek az ő lakására. A férje nem volt otthon, de ő egy szóval sem biztatta Sipo, hogy a férjét ölje meg. Sipo azzal fenyegette őt, hogy ha nem megy vissza hozzá, hát megöli.

Lehet, hogy május 15-én annyit mondott: *jó volna, ha özvegy asszony volnék.* Sipo gyilkosságot nem is mondta el neki, sőt ő azt hitte, hogy az ura lenn van Nagyváradon és ételt is küldött neki.

Elnök: Ezzel csak a gyanút akarta elhárítani magáról.

Sipo azzal vált el tőle, hogy

— Addig megyek, míg megtalálom Filippást és megölöm!

Elnök: Látja, hogy tudott a dologról. A vizsgálóbíró előtt tett vallomásából is az tűnik ki, hogy a maga keze lenne a dologban.

Filippásné sirva védekezik.

— Minden azt bizonyítja, hogy maga nemcsak tudta Sipo szándékát, hanem szerette volna is, ha az urát elteszik láb alól.

Filippásné csak tovább sir, de nem tudja az elnök szavait megcáfolni.

Tíz perc szünet után Sipo Bálintot és Filippásné szembesítik, akik fenntartják most tett vallomásaikat.

Molnár Dániel tagad.

A negyedrendű vádlott, Molnár Dániel kihallgatása következett. Molnár Dániel azzal van vádolva, hogy segédkezett a hulla eltüntetésében, az egész dolgot igyekezett titokban tartani és hogy tudott Filippás megölésének tervéről.

Molnár Dániel nem érzi magát bűnösnek.

— Mondta e magának Sipo, hogy elteszi láb alól Filippást?

— Nem mondta.

Konstatálom, hogy a vizsgálóbíró előtt ezt mondta.

— Ott se mondtam, ez tényleges tévedés.

Molnár Dániel most úgy adja elő a dolgot, hogy őt Sipo erőszakkal kényszerítette és revolverrel fenyegette, hogy segítsen neki a holttest eltakarításában.

Az elnök kijelenti, hogy a vizsgálóbíró előtt egészen másként vallott. Ott heismerte, hogy önként ment szekerekkel a holttest elrejtésére. Most csak azért adja elő így az esetet, mert ki akar bujni a büntetés alól.

Molnár Dániel azt mondja, hogy úgy történt, amint most elmondta. A vizsgálóbíró előtt nagyon meg volt zavarodva.

Szembesítik Sippal, aki most is azt adja elő, hogy ő nem erőszakolta Molnár Dánielt, ellenkezőleg még ő mondotta először: »ha nem tud róla senki, akkor elrejtethetjük a holttestet.« N ki testi-lelki jóbarátja volt Molnár Dániel, aki önként segédkezett neki.

A negyedrendű vádlott a szembesítés alkalmával is tagad.

Tanukihallgatások.

Féltizenkettő után a vádlottak kihallgatása befejezést nyert és rátértek a tanukihallgatásokra.

Harsányi Lajost és *Szabó Sándort* hallgatta ki először az elnök, akik lényegtelen vallomásokat tettek. Szabó Sándor Nagy Bálint megölésének napján beszélt Sippal; Sipo ezt tagadja.

Délután.

Fél három órákor már zsufolásig volt a tárgyalási terem.

Vattay királyi ügyész előterjesztést tesz, hogy tanu utasítsassék, hogy egy meghatározott helyre vonuljon, s ott legyen kihallgatva. A védők ellenindítványa után, az elnök kijelenti, hogy a kir. ügyész előterjesztett kérésének nem rendelkezik.

Ezután következett folytatólagosan a tanuk kihallgatása. Az első tanu:

Varga Gyula 26 éves református vallású földmives Jákóhodoson született és ott lakik. Nős és több gyermeke van.

Elnök: 1910. évben Jákóhodoson lakott?

Varga: Igen.

Elnök: Emlékszik, hogy egy napon az a hír terjedt el a községben, hogy Nagy Bálint felesége meghalt?

Varga: Emlékszem.

Elnök: Mit gondol, mi volt a halálának az oka?

Varga: Nem tudom!

Elnök: Mikor értesült a Nagy Bálintné haláláról?

Varga: Hétfőn.

— Vasárnap este, amikor a kapuban beszélgettek, merről jött Nagy Bálint?

— A csapszék felől jött egyedül, köszönt, astán Harsányi Lajossal találkozott, s azzal együtt mentek tovább.

As ügyész kérdésére elmondja Varga, hogy gyakran járt Nagy Bálintékhoz, tudomása van arról, hogy Nagy Bálintné hirtelen halt meg, de hogy mi volt az oka a halálának, azt nem tudta a faluban senki.

Ügyész: Hátha maga járt Nagy Bálintékhoz tudnia kellett volna halálának az okát.

Tanu: Mit tudom én.

Elnök rendreutasítja a tanut goromba és hetyke feleletért.

Dr Medvigy: Hallotta azt a faluban beszélni, hogy Sipos Bálint járt az asszonyok után?

Tanu: Azt hallottam, hogy szereti az asszonyokat. Varga Gyulát vallomása után megesketti a törvényszék.

Ezután Várdai Gyula jákóhodosi földmives kihallgatása következett. Elmondja, hogy Nagy Bálintné a falu rossza volt, mindig részesegkedett. A vallomásának többi része lényegtelen.

A következő tanu Berger Gyula jákóhodosi kocsmáros. Már amikor bejött az ajtón látszott rajta, hogy meg van ijedve.

Az elnök kérdéseire elmondja, hogy Nagy Bálintné nála sokat ivott és olyan rossz volt, hogy nála rosszabb nem is lehetett. Nagy Bálint ritkán járt a kocsmába de az asszony annál többször. Nagy Bálintné hazulról mindent elhordott és eladott, úgy hogy a községi előjáróság kidoboltatta, hogy tőle nem szabad semmit sem venni.

Elnök: A gyilkosság estéjén volt Nagy Bálint a kocsmában?

Tanu: Nem emlékszem, hogy lett volna.

Elnök: Pedig a vizsgálóbíró előtt ön azt vallotta, hogy Sipos Bálint a gyilkosság előestéjén, napszállta táján volt a kocsmában. Nem emlékszik erre?

Tanu: Nem.

— Kívánja, hogy megmutassam a vizsgálóbíró által felvett és ön által aláírt jegyzőkönyvet?

Igen, kérem.

Az elnök megmutatja a jegyzőkönyvet. Berger még most sem akar emlékezni.

Most Fehér József földmivesre kerül a sor, aki Nagy Bálintnak szomszédja. A gyilkosság éjszakáján — ugymond — Nagy Bálint az ajtóján dörömbölve e szavakkal keltette fel: »Keljen fel szomszéd, baj van!«

Nagy Bálint ekkor egy ingben, mezitláb volt és nagyon izgatottan viselkedett. Molnár Istvánt hallgatta ki még a bíróság, aki jelentélen vallomást tett.

Az elnök ezután öt percre felüggesztette a tárgyalást.

Az orvosszakértők kihallgatása.

Jakó Sándor dr. orvos lett először kihallgatva. Ő vette fel a meggyilkolt Nagy Bálintnéról a jegyzőkönyvet és a látóletet. Ő érte Nagy Bálint maga ment el szekéren és utközben arra a kérdésre, hogy a feleségének mi baja volt, azt mondta Nagy Bálint, hogy az asszony afeletti bánatában akasztotta fel magát, hogy ráfogták hogy az elméje meghibbant és kórházba akarták vinni. A hullát az ajtó kilincsre akasztva találta, egyik lába ki volt nyújtva, a másik derékszög alatt behajlítva. Külső sérülés nyoma, a kötél barázdáján kívül nem látszott a hullán.

A bíróság Jakó Sándor dr. megesketését mellőzi.

Ezután dr. Grósz Menyhért törvényszéki orvosszakértőt hallgatta ki a bíróság, Grósz Menyhért az elnök kérdésére kijelenti, hogy ha 1 deci választóvizet egy 7 decis üvegbe borral vagy pálinkával feloldanak lokális jellegű hatásról szó sem lehet.

Ha pohárban oldják fel, az esetben lokális jellegű a hatás.

Elnök: Mi az orvos ur véleménye, akasztás okozta-e a halált vagy mérgezés?

Dr. Grósz: Az adott viszonyok között ezt eldönteni lehetetlen.

Dr. Medvigy: Meg lett volna állapítható az exhumálásból az akasztás vagy mérgezés?

Dr. Grósz: Egy bizonyos ideig igen, de az idén a vizsgálat megindítása után már nem.

A behívott másik két orvosszakértő kihallgatását mellőzte a törvényszék.

Ezután felolvassák a vádlottak elméleti állapotának megfigyeléséről szóló jegyzőkönyvet.

Ebből megállapította a bíróság, hogy semmi olyan cselekmény nem fordult elő, ami öntudatlanságra következtetett volna a bűncselekmény elkövetéseket.

Sipos Bálint fenyegeti Filipásnéét.

Az orvosszakértők kihallgatása után felállt Vattay kir. ügyész és két börtönőr kihallgatását kérte. Ugyanis a délelőtti tárgyalás után, mikor a vádlottak eltávoztak, Sipos fenyegetőleg nézett Filipásnéra, aki azt mondta:

— Akárhogy fenyegetsz, csak az igazat mondom meg!

Erre Sipos azt felelte:

— Akkor vigyázz magadra, mert ha kikerülsz innét, tizenöt csendőrt sem fog megvédeni!

A börtönőrök ezt hallották, rendre is utasították a foglyokat, a kir. ügyész kéri tehát a két börtönőr kihallgatását.

A védelem részéről Stokker ügyvéd ellenzi a két tanu kihallgatását.

A bíróság hosszas tanácskozás után ezt elrendeli.

Ezután az elnök a tárgyalás folytatását másnap fél 9-re tűzi ki.

13 K 50

13 K 50

Urak figyelmébe!

„THE ROOSEWELT SCHOE“

férfi box fűzős, gombos, rendes vagy amerikai alakban

kitűnő minőségű

Goodyear welt készítés

13 korona 50 fillér

kapható. — Egyedüli raktár

REICHARD áruháza

ezégnél.

13 K 50

13 K 50

FLEGMAN

új áruházát
megnyitotta,melynek megtekintésére a
n. é. közönséget tisztelettel meghívja.

UJDONSÁGOK.

* Személyi hír. Papp Miklós miniszteri tanácsos, kir. pénzügyigazgató Eledre utazott az adóhivatal megvizsgálása végett.

* A kamara rendkívüli teljes ülése. A nagyvárad keresszedelmi és iparkamara ma, szerdán, december hó 6 án d. u. 3 órákor, saját helyiségében rendkívüli teljes ülést tart.

* Vetítő est. A katolikus kör díszes és nagyszámu közönséget látott a falai között a tegnapi este. Dr. Kiss Géza jogakadémiai tanár tartott igen élvezetes előadást a Mont Blanc hegységéről és környékéről, színes vetített képek kíséretében. Láttuk az előadás folyamán a havasi menházakat, a morénákat és bepillantást nyertünk a havasok és gletscherek világába. Láttuk továbbá mozgó képekben a Svájci sportolókat. Dr. Kiss Gézát a közönség lelkes tapsokkal üdvözölte igazán élvezetes előadása befejeztével. A jövő kedden Lacsony Vince premontrai tanár tart előadást a »Föld történetéről.«

* Debrecen szociális működése. A napról-napra új meg új alakban fellépő modern szociális bajok egyik legsürgősebb és legrokonszenvesebb fajtájának, a gyermek-proletariatusnak megismertetésére adott alkalmat a debreceni Katolikus Népszövetség vasárnap értekezletével. Az értekezlet az óriási közönségtől lelkesen elénekelt magyar Hymnus vezette be, mely után Kreszmerics Ferenc helyi igazgató olvasott fel a német munkásmozgalmakról. A felolvasás mély hatást ért el s hogy mennyire átértékelték az abban letett nagy igazságokat, a lelkes ováció bizonyította, melyben előadása végén a fáradságtalan igazgatót részesítették. Ezután Fuszek Ilona szavalta el Tompának »Tornácomon« kezdetű költeményét. Az értekezlet központja azonban Keményfy K. Dániel, esztergom-vizivárosi plébános előadása volt a keresztyén gyermekvédelemről. Hosszu, de mindvégig fokozódó érdeklődéssel hallgatott előadásában rámutatott a gyermekzüllés tényére: a gyermekbűntények fokozódó számára. A hazának, a társadalomnak, egyháznak közös érdeke a szerencsétlen gyermekek megmentése. Minden züllött gyermek negatív érték s egész életét át. Ennek átértéke hozta létre 2 év előtt a keresztyén szeretet országos gyermekvédő művét. Addig is volt hazánkban ez irányu törekvés az országos gyermekvédő liga részéről, mely szintén elismerésre méltó munkát végzett. A meggyőződéssel előadott felolvasásnak bizonyára nemcsak a közönség lelkes éljenése, hanem a nagyfontosságú ügy fellendülése lesz az eredménye. Taggyűlés már meg is kezdődött. Erre Alber Lujza zenetanárnőült a zongorához s egy Magyar rapsodiát játszott el. A sikerült értekezlet a Szózat eléneklésével a leglelkesebb hangulatban ért véget s a közönség hazatias és szociális érzésben gyarapodva oszlott saét.

* **Az ősi székesegyház alapja.** A nagyváradai várban már október 10. óta végeznek ásásokat, hogy megtalálják az ősi szent László korabeli székesegyház alapjait. Nem régen találtak egy sírdreget amely minden valószínűség szerint Mária királynő sirja volt. Tegnap végre elérték az első sikert, amennyiben megtalálták az ősi templom északkeleti toronyának alapját. Eddig eltérők voltak a vélemények, hogy hány toronyos volt a templom. Henszelman műépítész négy toronyra állította a templomot, az alapou, mert a bécsi képes krónikában négy toronnyal van a templom rajza. Sokan pedig két toronyra vélik, mert pl. a kalocsai régi székesegyházat is négy toronnyal rajzolta a bécsi krónika s bebizonyult, hogy csak két torony volt. A váradi várban egy hét óta ásták a hatalmas faltömb körül a földet s most végre ki van ásva a már renovált ősi székesegyház északkeleti torony alapja. A négyszögű alap négy méter vastag s rendkívül erős építés. Még a délkeleti 3-ik tornyot keresik.

* **Felolvasás a gyorsíróknál.** A Nagyvárad Gyorsíró Egyesület tegnap dr. Adorján Emil előkele alatt választmányi ülést tartott a tagok élénk érdeklődése mellett. A gyorsírásnak minél szélesebb körben való elterjesztése érdekében elhatározta, hogy a tél folyamán széleskörű propagandát fognak kifejteni. E cél érdekében felolvasásokat rendez az egyesület. Az első ilyen a jövő hét folyamán lesz a városháza közgyűlési termében. Salamon Ernő közs. polg. isk. tanár tart ez alkalommal előadást »A gyorsírás, mint a jövő írása« címmel. Az érdekes előadás idejét legközelebb közölni fogjuk.

* **Deák (Dukess) István halála.** Meglepő gyászhir járta be tegnap Nagyváradot. Egy fiatal életerős ügyvéd halálát újságolták mindenfelé. Deák Dukess István halálát adták hírül egymásnak az emberek. Meglepő volt a gyászhir, mert még előtte való napon vidáman töltötte el az időt a fiatal ügyvéd családja körében. A tragikus eset reggel hat óra után történt. A fiatal ügyvéd, aki egy éves házasa a Széchényi-tér 1 számú házban lakott családjával együtt. Tegnapelőtt vendégei érkeztek és egy vacsora után, mikor a család a vendégekkel együtt aludni tért, Deák a dolgozó szobájába ment aludni. Reggel hat óra után Deákné átment férjéhez, hogy felkeltse, mert 8 órakor a kir. törvényszéken tárgyalása volt kitűzve. A fiatal asszony előbb szőlította férjét, majd mikor nem felelt megrázta vállát. Deák ekkor sem felelt. A szerencsétlen asszony rémülten látta, hogy férje halott. A súlyos csapás folytán az özvegyen maradt nő kétségbeesett sikoltozására elősiettek a házbeliek, akik élesztgetni kezdték a mozdulatlanul fekvő ügyvédet. Csakhamar előjött Sebősi Ernő és dr. Berkovits René tiszt. orvosok, akik azonban már csak a beállott halált konstatálták. A halál oka agyszélhűdés volt, mely pár perc alatt végzett az életerős férfival. A halál híre nagy részvétet keltett mindenfelé, mert az elhunyt ügyvéd szorgalmas, becsületes s tisztességes tagja volt a nagyváradai társadalomnak.

* **A munkáslakások építése.** A Gerster, Megyeri és Szunyogh cég által előterjesztett munkástelep terveire és az arra vonatkozó ajánlatára tegnap terjesztette elő a városi főmérnök jelentését. E szerint a csendőrskola mögötti terület kiválóan alkalmas a munkáslakások céljára s a villamos vasutról is könnyen megközelíthető és egészséges levegőjű. Már csak azért is figyelmet érdemel a terv, mert állami segít-

ség nélkül megvalósítható. A kérdés pénzügyi részét a szakbizottság bírálja el. Igen fontos a dologban, hogy az első 3 év rizikóját a vállalkozók magukra vállalják s így kész kezelést vesz át a város. Az építési költség a vállalat szerint 1.500.000 korona, melynek biztosítására 1.640.000 korona kölcsön felvételét garantálja a vállalat 523 százalékos annuitással, de ha a város olcsóbb kölcsönt kap, a városnak szabadkezet adnak. A közművek, világítás, vízvezeték, utburkolás 125,236 koronát igényel. A bér olcsóbb, mint a mostani lakásbérek. Szociális, pénzügyi, technikai tekintetben sikerült a terv, csak jogi szempontból kell még elbírálni.

* **Az uszoda terve.** A városi mérnöki hivatal által készített uszodatervet a gyulai folyammérnökség is felülvizsgálta s kivihetőnek találta. A nagyváradai kir. államépítészeti hivatal azon észrevételét szintén helyesli, hogy az uszoda északra 5 méterrel közelebb hozassék a parthoz, mert a Körözs folyónak áradás esetén a terv szerinti nyílásnál nagyobb nyílás szükséges. Az uszoda tudvalevőleg az Ezredévi Emléktér felső végén a Körözs mederbe van tervezve, betonból.

* **Selyemgubók és a háború.** A szegszárdi selyemtenyésztési felügyelőség tegnap tudatta az alispánnal, hogy a háború miatt a selyemgubók ára jelentősen alászállt. E nagy áresés miatt a felügyelőség az idén nem fordíthat nagyobb összeget a szederfák tenyésztésére. A felügyelőség azért kéri az alispánt, hogy a községi faiskolák ültessék ki a termelt szederfákat az országot mentén. Az átirat azon reményben van, hogy jövőre a selyemgubó ára emelkedni fog és akkor zavartalanul folytathatja munkáját a felügyelőség.

* **A cséffai járvány.** A cséffai vörheny járvány rohamos léptekkel közelg a megszűnés felé. A járványorvos [kiszállása óta a járvány 57 ről 39-re esett, ebből is 14 van csak Cséffán és 15 az idetartozó tanyákon. Legutóbbi híradásunk óta újabb megbetegetés nem fordult elő. Haláleset hat volt, ezek azonban nem a vörheny, hanem annak utókövetkezménye idézte elő. A szigorú zárlatot megkönnyítették, mindazonáltal a teljes feloldás csak a jövő évben februárban történhetik meg.

* **Az első hó.** Tegnap Nagyváradon elég télies hangulat uralkodott. Az eget hó felhők borították, azonban hó nem esett, csupán a kora reggeli órákban hullott egy két pihe. A vármegyében már sokkal szebb téli idő volt. Béiben délután hó esés volt, mely egy óra múlva tartott és fehér takaróval borította a földet. Az idő különben mindenütt télies, bár fagy még nem volt, ami a gazdaközönségre kedvező.

* **Apró hírek** Eledsi tudósítónk jelenti az alábbi baleseteket: *Elütötte a fa.* Kohn Jakab erdőkitermelési vállalatában tegnap délután Ungur Tógyer munkás facsusztatással volt elotglalva, mikor egy tönkös rendes medréről kiugrott és Ungurt elütötte. A tönk Ungur jobb lábát törte el. — *Vízvezet robbantás.* A remeci mészbányában tegnap követ robbantott Tarkaló Tógyer. A déli órákban épen egy új tal robbantásához fogott s a dinamit nagyon felületesen helyezte el az aknában, melyből alig pár méter távolságra tudott csak elfutni. A robbantás hamarabb következett be, mint kellett volna s egy hatalmas kődarab Tarkaló karját letépte. Tarkaló sérülése életveszélyes.

x **Karácsonyi és Ujévi imakönyvek,** ifjúsági iratok, mesés könyvek, képeskönyvek, levélpap iratok nagy választékban érkeztek Benkő Arthur könyv- és papirkereskedésének Rákóczi-ut 54. szám. TELEFON 870.

VOSZKA FERENCZ

czipő- és csizmaárul
meglepő szolid árban
előnyösen beszerezhető.

Cégt. IFJ. VOSZKA FERENCZ
TELEFON 1133. TELEFON 1133.

x **Itt a vadászat!!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezze be szakembernél, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren későn bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. **Sauer-féle** fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak **LADÁNYI JÓZSEF** puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. löporáruda. Telefon 269. Nagyvárad Rákóczi-ut.

x **Csillár és fémáru gyártási telep:** Nagyvárad **Iroda s raktár Szt. János-u. 1. Bémer-tér 3. Telefon 556.** Készítik a legizlésebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petróleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; **villamos motor, világítási** és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel **STERN ADOLF.** 33

x **Karácsonyi!!!** cukorka nagyvásár **Aszódinál Kossuth-utca.** Szaloncukrok, figurák, csillárok, díszek, ezer és ezer-féle édességek karácsonyfára nagyban és kicsinyben kaphatók lesznek. Nagyvárad, Sas-palota. **Telefon 635.** és **Cukorka királynál** Kert-utca országos hírű karácsonyi cukorka vásár egyedül csak **Aszódinál.**

Tisztelettel értesitem Nagyvárad város és Biharmegye nagyérdemű közönségét, hogy az **1792-ik évben alapított**

ékszer-, arany- és ezüstmű üzletemet f. év december havában

teljesen **ujjonnan berendezve** s a legkényesebb igényeknek megfelelő áruval felszerelve

nyitom meg a Bémer-téren

ujjonnan épülő özv. Kolosváry Sándorné házában. — Jutányos árak, szolid kiszolgálás, óriási választék. — Kérve a nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását. — Tisztelettel:

Kolosváry Sándor,

ékszerész, arany- és ezüstműves.

Ideiglenes helyiség Rákóczi-ut 5. Velszlovits-ház, az Orsolya zarda templomával szemben.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy

az őszi és téli szöveteim

megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyisintén az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálók.

Telefon 11-41

Telefon 11-41

Vas és rézbutor

Gyári traktári

Székényág 3 matraccal 20 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkarniss 4 korona
Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf
vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: A kis gróf.
Csütörtök: Taifun.
Péntek d. u. Cigányszerelem, este A csikós
Szombat: Eszmadta.
Vasárnap délután: Tilos a csók, este Tárjárás.

Ünnepi előadások. Pénteken ünnepi előadás lesz a Szigligeti-színházban. Délután mérsékelt helyárak mellett Lehár Ferenc nagyszerű diadalmas operettje, a Cigányszerelem kerül színre, este pedig Szigligeti Ede megrázó erejű népszínműve, a Csikós van műsoron.

ZENE.

Manén és Szántó.

Kedden este igazán páratlanul nagy művészi eseményben lesz része a nagyváradai zenekedvelő közönségnek: Juan Manén hegedűművész tartja meg Szántó Tivadart zongoraművész kíséretével egyetlen hangversenyét.

Juan Manén művészetéről nem kívánunk egyebet mondani, mint hogy őt tartják a hegedű Casalsának.

Szántó Tivadart már ismeri a közönség s hogy legutóbbi nagyváradai szereplése után mekkorát haladt.

A hangverseny iránt a közönség körében sohasem tapasztalt nagy érdeklődés nyilvánult meg s ezért tanácsos jegyekről mielőbb gondoskodni, nehogy a közönség úgy járjon, mint a legutóbbi Casals hangversenyénél, amikor sokan egyáltalán nem jutottak jegyre, mások pedig nem azt a jegyet kapták meg amelyet szerettek volna.

IRODALOM.

Véssey Kálmán szindarabja. A nagyváradai jogász ifjúság egyik legtehetségesebb tagja: Véssey Kálmán, kinek jelenleg verskötete is van sajtó alatt, írt egy modern szellemű, színekben, gondolatokban gazdag, frapánus hatású társadalmi drámát, melyet előadásra benyújtott a Szigligeti színház igazgatójához. A darabot, melynek címe: *A bán visága*, telolvasta újságírók, művészek előtt s azok elragadtatással nyilatkoztak annak kiváló

tásairól. Véssey Kálmánnak már is ismert neve van; ez a műve azonban határozott karriert jelent számára s úgy lehet, hogy a körösparti kicsi Párisból újra kiszáll a neve egy fiatal rajongó lelkű művésznék. A darab — hír szerint januárban kerül színre s ugyane hóban jelenik meg könyv alakban is, melyre előjegyzői a szerzőnél (Sal Ferenc utca 14) lehet. Ára 2 korona lesz.

NYILTTÉR.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és diszúvegezési műintézete.

Üvegcsiszoló és tükör árugyár.

NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom ablakok diszúvegezések készítésére, művészies és egyszerűbb kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

TÁVIRATOK.

Sikkasztó járási számvevő.

Sátoraljaujhely, dec. 5.

(Saj. tud.) Márkus Gyula alispán, a homonnai főszolgabíró kerületében rovincsolást tartván, nagyszabású sikkasztásnak jött a nyomára. A vizsgálat során kiderült, hogy a hiányzó 7000 korona összeg Körösi Sándor járási számvevő kezén tűnt el. A bűnös számvevőt aki már évek óta manipulált, állásától felfüggesztették.

Az orosz-perzsa háború.

Teherán, dec. 5.

A medzslisz táviratilag felkérte a brit parlamentet, hogy az orosz követelések megvizsgálásánál oldala mellett álljon. Hír szerint a többi országok parlamentjeihez és az orosz dumához is intéztek hasonló táviratokat. A nők az Oroszország ellen irányuló tüntetésekben aktív részt vesznek. A medzsbén megszűntek az összes pártkülönbségek. Ardebili táviratokban az orosz csapatokról azt közlik, hogy úgy viselkednek, mint a hódítók, bár a háború még nincs megúszva.

Kivégzett árulók.

Konstantinápoly, dec. 5.

Áruló arab sejkék olasz tiszték vezetése alatt küldöttségbe mentek a senussi sejkéjéhez Gafiligibe, hogy pártoljon el

törököktől. Az egész küldöttség, köztük egy magasrangú olasz tiszt a törökök togságába jutott és valamennyiüket státiálisan kivégezték.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése
Budapesten

A gabonapiacán tegnap változatlan volt az irányzat. Készáru szintén változatlan.

Határidők sárlata:

Áprilisi buza (1912)	— —	11-85
Áprilisi rozs	— —	10-37
Áprilisi zab	— —	9-85
Májusi tengeri (1912)	— —	8-45

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	850.—
Oszták hitelrészvény	— —	649.—
Jelzálogbank	— —	499.—
Leszámitoló és pénzváltó	— —	578.—
Salgótarjáni kőszén	— —	675.—
Közuti vasut	— —	824.—
Rimamurányi vasut	— —	673.—
Városi vasut	— —	421.—
Oszták államvasut részvény	— —	493 25

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Formára és tartósságra felülmulhatatlanok a MOSKOVITS

anatomiai czipők.

Egységárak: 10, 13, 17 korona.

Nagyváradai fióküzletek:

I. Kossuth-utca 5. Gyáregület.

II. Bémer-tér, Bazar-épület.

III. Zöldfa-utca 7. sz. Dr. MUNK-ház.

Moskovits Farkas és Társa
czipő és csizmagyar részvénytársaság.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete r

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona.

Elfogad takarékbetétet, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitoló váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyószámlákra és földbirtokokra.

„Mesés“

czipők láthatók a
Moskovits anatómiai cipőgyár
Bémer-téri
fióküzletének kirakataiban.

A Biharmegyei Gazdák Áru- és
Hitelintézete r.-t. sertéshizláló
telepén

kövér sertések
naponként reggel 6 órától, d. u.
6 óráig egyenként is a
napi árakon kaphatók.

Lévai Márton r. t.

könyvnyomdájában egy tanuló
könyvkötészetében egy tanuló
vonalozó-intézetében egy tanuló
doboz gyárában egy tanuló
felvétetik.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.
Elvállal minden szakmájába vágó
munkát, u. m.: matt és fényezett
szobaberendezések, konyhabútorok
készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkaért jótállok.

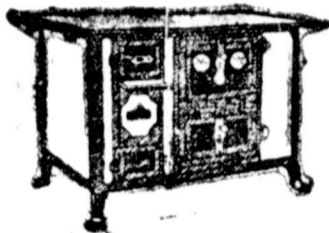
Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez
NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nem mesés,

nem országlaszó, még
nem is rendkívüli;

De jó

és tisztán kezelt fűszer,
csemege árúit, szolid kiszol-
gálás mellett, jutányos
árakban, ajánlja a n. érd.
közönségnek, különösen a

Karácsonyi ünnepekre.

Mezey János és Tsa

Nagyvárad, Szent László-tér.
Nvárad Takarékpénztár épületében.

TELEFON 249. SZ.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a leg-
diszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

A VILÁG LEGJOBB

Az angol király szállítói.

Különlegesség:

„Kingdom Blend“

Az angol király five o'clock teája.

A valesi herceg szállítói.

Az „U. K.“ teák
módfelett kiadásak és
zamatosak.

Főraktár: Janky Antal utódánál.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévay-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 > francia szárvíz	25 >	1 tégely Margit crém	40 >	1 Gillette utánzatú borotva készülék	1 > 50 >
1 > száj szagtalanító	50 >	1 > Diana erém	65 >	1 valódi serte hajkefe	70 >
1 tubus dr Heyder fogerém	50 >	1 drb Diana szappan	65 >	1 dublé bajuszkéfe	20 >
8 > Thymol	20 >	1 dob Lickner puder	88 >	1 valódi serte ruhakefe	45 >
1 > Stomatol	20 >	1 > amerikai porcelán puder	1 frt 20 >	1 körömkéfe	05 >
1 > tégely Odontin fogpaszta	55 >	1 üveg amerikai petrol	50 >	1 surolókefe óriási	20 >
1 drb Odontin betét	85 >	1 > Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — >	1 surolókefe kisebb	10 >
1 üveg Picavan	98 >	1 fekete champos	12 >	12 drb Royal angol cipő crém	96 >
1 üveg Bay Rum	85 >	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 >	1 drb cipőcrém-kefe kenőkéfével	70 >
1 > Jera violette brillantia	80 >	8 drb francia ibolya szappan	50 >	1 > cipőfényesítő flanel	20 >
1 > francia brillantin	15, 22, 35 >	1 > Kielhauser ibolya glyceria szappan	96 >	1 > Jurigatem Zomanc	80 >
1 > folyékony brillantin	50 >	1 > Speick szappan	26 >	1 natr vörös gumicső	60 >
1 > valódi dió olaj	15 >	1 > Windsor szappan	86 >	Egy negyed Ko Brunz watta	85 >
1 > > > kivonat	75 >	1 tubus kaloderma	28 >		
1 drb bajuszkötő	15, 20 85 >	1 > Beloderma kézfinomító	20 >		
		1 üveg tégely tejerém	20 >		

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellenesége, ha személyesen meg nem győződik az áráról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökből!

Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság, Nagyváradon.

Hirdetmény.

A «Gazdasági és Iparbank» nagyváradai részvénytársaság 1911. november 9-én tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy 2.100.000 korona részvénytőkéjét 1300 darab 700 korona névértékű új részvény kibocsátása által 3.010.000 koronára fel emeli a következő módokat mellett:

1. A kibocsátandó 1300 drb. új részvényből a régi részvényeseknek 500 darab bocsátatik rendelkezésére akként, hogy minden hat darab régi részvény alapján egy darab új részvény vehető át. Hányadrészvények nem adatnak ki, ha azonban oly részvénybirtokos, kinek hatnál kevesebb részvénye van, átvételi jogát gyakorolni kívánja, úgy minden régi részvény után, egy, az átvételi jog gyakorlását tanúsító igazolvány adatik neki.

Ezen új kibocsátású részvények az 1912-ik év letelepedésében a régi részvényekkel teljesen egyenlő mértékben részesednek.

2. A kibocsátási ár 800 korona, melyből 700

korona a részvényért, 100 korona pedig a tartalékalapot illeti. Ezenfelül fizetendő a II. fokozatu bélyegilleték.

3. Az elővételi jog gyakorlásakor részvényenként 200 korona és a bélyegilleték fizetendő. A további befizetések egyszerre, vagy részletekben, de legkésőbb folyó év végéig teljesítendőek.

A teljesített befizetések után a befizetés napjától folyó év végéig 5 százalékos kamatot térítünk meg.

Felhívjuk ennélfogva mindazon részvényeseket, kik az újonnan kibocsátandó részvényekre az elővételi jogot gyakorolni kívánják, hogy részvényeiket 1911. december 10-éig az intézet pénztáránál lebélyegzés végett mutassák be és az átveendő új részvényekre eső befizetéseket teljesítsék, mert ezen határidő letelte után az elővételi jog többé nem gyakorolható és az át nem vett részvények elhelyezése iránt az igazgatóság fog intézkedni.

Nagyvárad, 1911. november 9-én.

A Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság Igazgatósága.

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóczi-ut. Minden vasárnap kirakat kiállítás.